

ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ В СУЧАСНОМУ АГРОВИРОБНИЦТВІ

**Богданович О.А., канд.екон.наук, доц.,
Усата К.С., здобувач вищої освіти (бакалавр),
спеціальність «Галузеве машинобудування»**

Державний біотехнологічний університет

Анотація. Проаналізовано значення діджиталізації для сучасного ефективного виробництва. Розглянуто як цифрова трансформація змінює український агросектор.

Що таке діджиталізація? Це створення нових можливостей та розширення старих за допомогою цифрових технологій. Застосування сучасних ІТ-технологій дозволяє контролювати якість продукції, здійснювати безпечну діяльність співробітників, мінімізувати витрати і нарощувати обсяги виробництва. Діджиталізація дозволяє знизити кількість помилок в документах, оптимізувати їх облік, скоротити витрати енергоресурсів і частку відходів, зменшити складські запаси. Вітчизняні промислові підприємства звикли працювати за принципом «план за валом». Це коли виробляється кількість однотипної продукції для найбільшої кількості споживачів, але з часом потреба в асортименті значно збільшується. Посилюються вимоги до якості, термінів доставки і вартості цієї продукції. Тому звичні підходи до планування, контролю виробництва і логістики втрачають свою ефективність [1].

Діджиталізація підвищує прибуток через: вихід на інтернет-слухачів; залучення цільової аудиторії через додаткові послуги; підвищення лояльності клієнтів; автоматизацію процесів у відділі продажів [2]. Також до переваг діджиталізації можна віднести лояльність покупців, клієнтський досвід, якість, ціну. Всі процеси важливо поєднати в єдиний ефективний механізм, який можна оптимізувати за допомогою програмного забезпечення. Для підвищення ефективності та рентабельності сільського господарства треба повністю переосмислити бізнес-модель (розширення традиційних меж та перетворення їх на організацію, що базується на результатах), бізнес-процеси та переосмислити хід роботи (впровадження процесів, які засновані на даних, що отримані у режимі реального часу, і як наслідок, прийняття рішень та негайного реагування) [3].

Для більшого підвищення ефективності діджиталізації потрібно слідкувати за основними трендовими напрямками:

- *Автоматизація.* Звичайно зараз повністю відмовитися від обслуговуючого персоналу неможливо, але незабаром все може змінитися. Автоматизувавши маркетинг, спілкування з клієнтами, підтвердження замовлень та передачу товару логістичним компаніям, можна зменшити витрати на персонал та підвищити ефективність роботи.

- *Генеративний Штучний Інтелект.* Він постійно розвивається і скоро навчиться аналізувати інформацію та зможе на її основі будувати нові продукти та розробляти технології.

- *Фабрика даних.* Допоможе впорядкувати дані та прискорити їх аналіз.
- *Розподіл ресурсів підприємства.* Ситуація в країні за останні роки дещо змінила трудовий процес більшості підприємств. Скорочення кадрів дало стимул для розвитку технологій.
- *Хмара та платформи в ній.* Дозволяє швидко та з будь-якого місця отримати доступ до даних.
- *Конфіденційність та методики безпеки.* Важливо захищати дані. Для всіх типів бізнесу конфіденційність споживача є актуальною проблемою, яку необхідно вирішувати.
- *Мережі та кібербезпека.* Потрібно забезпечити шифрування даних та маршрутизацію між усіма вузлами.
- *Загальний досвід.* Коли послуги надаються у кількох місцях одночасно, то негативний досвід обслуговування в одному місці буде сприйнятий не в локальному вигляді, а в масштабі цілого бренду. Тому потрібно оптимізувати якість послуг [4].

Цифрова трансформація істотно змінює український агросектор і в сучасному світі це є необхідністю. За останні роки галузь сільського господарства істотно змінилась та перетворилась на досить інноваційну та технологічну сферу діяльності.

Змінився і ринок праці в аграрному секторі. Якись професії вже не потрібні, а інші стають популярними. На це впливає світовий досвід розвитку інноваційних, більш ефективних винаходів: розумні машини, штучний інтелект та інше. В сучасному світі потрібно швидко орієнтуватися, навчатися, критично мислити, аналізувати, бути креативними. Наприклад, аналітичні здібності, схильність до точних наук, глибокі знання біології – це риси майбутнього агроінженера.

До професій майбутнього, пов'язаних з роботою у сільському господарстві, можна віднести: *цифровий агроаналітик* (повинен досконало знати агрономію, ґрунтознавство, роботу сільськогосподарської техніки, вивчати специфіку природних і погодних умов, вміти аналізувати, робити прогнози, враховувати всі ризики та знаходити оптимальні варіанти рішення); *цифровий інженер-механік* (потрібні знання не тільки технічні, але і на сучасному етапі вміти керувати безпілотною технікою за допомогою різних спеціальних програм, вивчати та аналізувати дистанційно роботу аграрного ринку); *цифровий ветеринар* (для того, щоб підвищити якість тваринницької продукції, скласти оптимальний раціон кормів, потрібно вміти за допомогою різних датчиків стежити за станом здоров'я тварин); *агроінформатик* (постійне вивчення інноваційного аграрного науково-технічного ринку, розбиратися в питаннях автоматизації та інформатизації, цифровізації та роботизації в сучасному агросекторі); *цифровий агротехнолог* (потрібні знання з програмування та технічні знання з роботи сучасної агротехніки); *сіті-фермер* (знання біології, кліматичних умов сучасного міста); *агроном-генетик* (знання з біотехнологій); *оператор дронів* (вміти керувати безпілотниками, аналізувати аеропостереження за сільгосугіддями); *сільськогосподарський еколог* (повинні бути знання з ґрунтознавства, екології, програмування) [5].

Діджиталізація в сільському господарстві України тільки набирає обертів, прогнозується її зростання до 2030 р. на 22 %. Попит на ринку праці в агросекторі на програмістів буде тільки зростати. Звичайно, автоматизація та цифровізація мають значний вплив на ринок праці, на зростання продуктивності та якості. Та водночас, можна відмітити, що не всі процеси в аграрному виробництві, що виконують робітники, можна замінити машинами. Новий інноваційний розвиток сучасного українського агросектору потребує нових фахівців, які мають глибокі знання з цифровізації, програмування, біотехнологій, роботизації, вміння креативно мислити, аналізувати, приймати правильні рішення для покращення виробничого процесу.

Список літератури:

1. Торгівля діджитал-періоду. 2021. URL: <https://nv.ua/ukr/project/didzhitalizaciya-biznesu-yak-it-tehnologiji-dopomagayut-ukrajinskim-kompaniyam-ekonomichni-novini-50147265.html> (дата звернення: 10.11.2023).
2. Діджиталізація – майбутній інструмент для будь-якого бізнесу. 2022. URL: <https://webcase.com.ua/uk/blog/didzhitalizacija-biznesa/> (дата звернення: 11.11.2023).
3. Жосан Г. Стан розвитку діджиталізації в Україні. Економічний аналіз. 2020. Том 30. № 1. Частина 2. С. 44-52. URL: <https://www.econa.org.ua/index.php/econa/article/view/1792>
4. Фалович В. А. Комунікації підприємств в інтернеті: тренди і напрями розвитку. Вісник ОНУ ім. І. І. Мечникова. 2018. Т. 23. Вип. 1 (66). URL: [http://liber.onu.edu.ua/pdf/visn_econom_23_1\(66\).pdf](http://liber.onu.edu.ua/pdf/visn_econom_23_1(66).pdf)
5. Цифрові професії у сільському господарстві: тренди і виклики URL: <https://www.agtech.media/posts/cifrovi-profesiyi-u-silskomu-gospodarstvi-trendi-i-vikliki> (дата звернення 15.11.2023).